

مهندسان پشت صحنه ورزش

ZENDEGI-SALAM

ضمیمه‌روزنامه خراسان

پنج‌شنبه ۲۲ اسفند ۱۳۹۷
۷ رجب ۱۴۴۰ ۱۴ مارس ۲۰۱۹
شماره ۲۰۰۶۱

۱۳۸۴

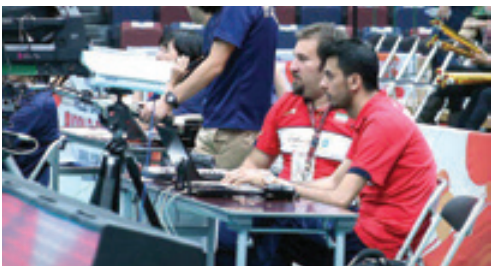
البه توانا | روزنامه‌نگار

یک شغل

مدها بود گزارش «یک شغل» نداشتیم و حالا به جبرانش سراغ حرفه‌ای خاص رفته‌ایم؛ آنالیزور ورزش. بعید می‌دانم غیر از ورزشکارها و ورزش‌دوستان بقیه چیز زیادی درباره این شغل بدانند. البته حق هم دارند، از آن کارهایی نیست که در هر جمع و فامیلی یکی دو نفر مشغول به آن باشند. ضمن این‌که آنالیزورها بنا به اقتضای کارشان اصولاً آدم‌های بی‌سروصدایی هستند و حواس‌شان آن‌قدر پی تحلیل و آمار و ارقام است که در خبرها و حاشیه‌ها جایی ندارند. حضور آرام‌ولی پررنگ آنالیزورها هر چند بین شغل‌های دیگر به چشم نمی‌آید اما در عالم ورزش به‌ویژه در نبردهای حرفه‌ای، تعیین‌کننده است. آن‌ها پشت‌صحنه‌ای که بازیکن‌ها و مربی‌ها تنها باز یگرانش به نظر می‌رسند، نقش‌شان را جدی و اثرگذار بازی می‌کنند. «نوید مشجری»، آنالیزور تیم ملی والیبال در شناختی و شناساندن این حرفه به من کمک کرد. او که مدتی است به تیم «العربیه» قطر پیوسته در یک مصاحبه مجازی از راه دور مطالب جالبی درباره شغل خاص‌اش گفته است.

خلاق، جدی و خوش‌شانس

مسیر خیلی از حرفه‌ها مشخص و قابل حدس است اما چطور می‌شود که کسی سر از آنالیزوری تیم ملی درمی‌آورد؟ داستان نوید، شنیدنی است: «در جوانی والیبال بازی می‌کردم. بازی‌ام متوسط بود و تا سطح تیم‌های استانی رسیده بودم. دانشجو که شدم دیگر برای ورزش حرفه‌ای فرصت نداشتم اما مسابقات و اخبار والیبال را همچنان دنبال می‌کردم. روزی سر کلاس کارآفرینی، استاد درباره افراد موفق حرف زد که تن به کارهای رایج نداده و ایده‌های شخصی‌شان را به شغل تبدیل کرده‌اند. آن روز‌ها دانشجوی کاردانی کامپیوتر بودم و در یک شرکت رایانه‌ای کار می‌کردم. حرف‌های استاد و علاقه‌ام به والیبال حرفه‌ای شد و شروع کردم به طراحی یک سری فرم آنالیز. در فرم‌های دستی‌ام برای هر تکنیک، سه مقیاس خوب، متوسط و ضعیف در نظر گرفته بودم و مثلاً می‌نوشتیم هر بازیکن چند اسپک خوب و چند سرویس متوسط زده است. البته بعضی تیم‌ها، آنالیزور داشتند اما من نمی‌دانستم دقیقاً کارشان چیست. خلاصه بازی‌هایی را که در مشهد برگزار می‌شد، می‌رفتم و به شیوه خودم اطلاعات آماری‌شان را ثبت می‌کردم. یک‌روز، فرم‌هایم را برده‌م پیش آقای قوچان‌نژاد، مربی سابقم. خیلی استقبال کرد و از من خواست، کارم را ادامه بدهم. بعد از کمی تحقیق فهمیدم، نرم‌افزاری ایتالیایی وجود دارد که آنالیزورهای حرفه‌ای با آن کار می‌کنند و استاندارد جهانی است. نسخه رایگان و محدود نرم‌افزار را پیدا کردم. نسخه اصلی خیلی گران بود و سعی کردم با همان دمو، از کلیت کار سر در بیاورم. خوش‌شانس بودم که همان وقت‌ها فدراسیون، دوره تخصصی تربیت آنالیزور برگزار کرد. جزو شاگردان ممتاز آن دوره بودم. بعد از تمام شدن کلاس‌ها، اصل نرم‌افزار را که حدود شش تا هفت میلیون تومان بود، خریدم و کارم را رسماً شروع کردم».

رازهای برد و باخت که

در تلویزیون نمی‌بینید

بررسی همزمان تیم خودی و تیم حریف به علاوه تحمل استرس مسابقه و هیجان سالن، نباید کار راحتی باشد. به نظر می‌رسد این شرایط آنالیزورها را در معرض خطاهای زیاد قرار دهد. نوید توضیح می‌دهد: «آنالیزورها در شروع کارشان، بیشتر نقش اپراتوری را دارند که اطلاعات را وارد نرم‌افزار می‌کنند و نتیجه را در اختیار مربی قرار می‌دهد؛ کدام بازیکن از کدام منطقه چه سرویسی زد، چه کسی دریافت کرد، کیفیت دریافتش چطور بود، پاسور چه پاسی داد، اسپکر، پاسی را که گرفت کجا و با چندتا دفاع زد. آنالیزور از همان ابتدا سریع تحلیلی نمی‌رود ولی همین ثبت دقیق داده‌ها دست کم در سال‌های اولیه کار، خیلی سخت است و تمرکز فوق‌العاده‌ای نیاز دارد. خطا در این مرحله اجتناب‌ناپذیر است. به‌مرور و بعد از کسب تجربه، آنالیزور می‌تواند از بازی تحلیل ارائه بدهد و تحلیل اشتباه، اتفاق ناخوشایست. تنها نقشی که ممکن است وجود داشته باشد، کمبود اطلاعات ما از تیم مقابل است. آنالیزور باید همه بازی‌های حریف را دیده و بازیکن‌هایش را در بازی‌های برده و باخته، آنالیز کرده باشد در غیر این صورت تحلیل‌اش ناقص خواهد بود. با این همه آنالیز وقتی فایده دارد که تیم قابلیت اجرای آن را داشته باشد. وقتی تیم ضعیفی در برابر برزیل قرار می‌گیرد، در تحلیل به برزیل نمی‌بازد؛ بازیکن‌های حریف را می‌شناسد و می‌داند چطور بازی می‌کنند اما کسی را ندارد که از این اطلاعات استفاده کند. نکته مهم دیگر این‌که آنالیز باید بر اساس توانایی اعضای تیم باشد. یعنی مثلاً بازیکن کوتاقد نمی‌توانیم توقع داشته باشیم که در دفاع روی تور عملکرد خوبی داشته باشد اما می‌توانیم چرخش‌های بازی را طوری طراحی کنیم که او وقتی در منطقه جلو قرار می‌گیرد، در مقابل یکی از بازیکن‌های کوتاه‌تر تیم حریف بایستد».

ماجرای دست‌های پشت پرده

نوید ۳۳ ساله حالا جزو قدیمی‌های حرفه خودش به‌شمار می‌رود؛ ۱۰ سال سابقه کار آنالیزوری و هفت سال همراهی تیم ملی والیبال بزرگ سالن، زمان خوبی است برای تجربه اندوختن و کهنه کار شدن. اواز جزئیات و زیر و بم کارش برایم می‌گوید: «آنالیز، زیرشاخه‌ای از مربیگری و آنالیزور از اعضای کادرفنی تیم است که اتفاقات بازی را به صورت کدهای تعریف‌شده وارد نرم‌افزار و آن‌ها را در قالب جدول و گراف دریافت می‌کند. فرایند آنالیز در دو مرحله قبل و هنگام مسابقه انجام می‌شود؛ قبل از مسابقه، فیلم بازی‌های قبلی تیم حریف را می‌بینیم و بر اساس آن‌ها اطلاعاتی درباره نقاط قوت و ضعف، بازیکن‌های تاثیرگذار و تاکتیک و تکنیک‌های‌شان به دست می‌آوریم. همچنین عملکرد بازیکن‌های خودمان را در طول تمرینات بررسی می‌کنیم. هنگام بازی، غیر از ارزیابی مدام بچه‌های خودمان، تیم مقابل را دوباره آنالیز می‌کنیم تا بفهمیم چه تغییراتی در سیستم‌شان به‌وجود آورده‌اند و کارشان چقدر با پیش‌بینی‌های ما هماهنگ است. در هیچ ورزش دیگری، آنالیز آن‌لاین و لحظه به لحظه به دقت والیبال وجود ندارد. آنالیزور پشت زمین، بازی را امتیاز به امتیاز بررسی می‌کند و اطلاعات را از طریق بیسیم یا لپ‌تاپ به مربی، سرمربی یا کمک‌مربی‌ها می‌دهد. این اطلاعات در زمان‌های استراحت، بین ست‌ها یا حتی در جریان مسابقه به تیم منتقل می‌شود. حتماً دیده‌اید بازیکن‌ها با دست‌شان، از پشت سر علامتی به هم نشان می‌دهند؛ این اشاره‌ها، همان نکاتی است که در آنالیز به دست آمده است».

مسیر صعّب پیش‌روی تازه‌کارها

دشواری‌های حرفه‌ای به علاوه شرایط خاص زندگی شاید یکی از دلایل کم‌تعداد بودن خانواده آنالیزورها باشد. از نوید می‌خواهم کمی درباره زندگی آنالیزورها بگویم و برای کسانی که توجه‌شان به این حرفه جلب شده است، شیوه ورود به آن را توضیح بدهد: «شرایط زندگی ماشینه مربی‌هاست با این تفاوت که حجم کارمان مخصوصاً در مسابقات بین‌المللی نسبت به مربی‌قدری بیشتر است. آنالیزور زمانی که تیم بازی ندارد و همه بچه‌ها و کادرفنی در هتل استراحت می‌کنند برای دیدن مسابقات تیم‌های دیگر، به سالن می‌رود؛ چون باید بازی‌ها را فیلم‌برداری و تحلیل کند. فشار کاری، سفرهای طولانی و دوری‌های همیشگی از خانواده، چیزهایی است که آن را حرفه سختی می‌کند. با این همه اگر کسی به این کار علاقه دارد، دست کم درباره رشته خود می‌داند که باید والیبال را بشناسد و تجربه بازی کردن داشته باشد. تسلط به رایانه و زبان هم لازم است. ابزار اصلی کار ما همان نرم‌افزار ایتالیایی «DataVolley» است که خرید لایسنس‌های سالانه‌اش حدود ۱۰۰۰ یورو هزینه می‌برد؛ لپ‌تاپ، دوربین، چاپگر و تجهیزات شبکه هم از دیگر وسایلی است که برای این کار نیاز داریم. نسبت به هزینه اولیه، چندسال ابتدایی شروع کار درآمدچندانی درانتظار فرد نیست. الان در والیبال کشور، ۲۰ نفر آنالیزور حرفه‌ای داریم و چون بازار این کار تقریباً اشباع شده، مدتی است دوره‌های آموزشی برگزار نمی‌شود. در فوتبال یک دانشگاه علمی کاربردی، رشته کارشناسی حرفه‌ای آنالیزورزشی دارد اما در والیبال تاجایی که من می‌دانم علاقه‌مندها، فعلاً، نحوه کار را باید شخصاً یاد بگیرند».

جدول متوسط [شماره ۷۳۵۷]

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
افقی:																				
۱																				
۲																				
۳																				
۴																				
۵																				
۶																				
۷																				
۸																				
۹																				
۱۰																				
۱۱																				

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
افقی:																				
۱																				
۲																				
۳																				
۴																				
۵																				
۶																				
۷																				
۸																				
۹																				
۱۰																				
۱۱																				

حل جدول شماره ۷۳۵۶

جدول سخت [شماره ۵۶۸]

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
افقی:																				
۱																				
۲																				
۳																				
۴																				
۵																				
۶																				
۷																				
۸																				
۹																				
۱۰																				
۱۱																				

– سرباز نیروی دریایی ۱۲ – وسیله‌ای با نور زیاد و شفاف که برای فریب سلاح‌های حرارتی دشمن به کار می‌رود – شهری در آذربایجان غربی ۱۳ – از کتاب‌های اوستا – پایتخت عیلام – فضا پیماي تحقیقاتی اتحاد جماهیر شوروی که در سال ۱۹۸۵ میلادی پرتاب شد ۱۴ – مادر لِر – جداکنندهٔ حق و باطل – صفحات اینترنتی ۱۵ – عزیز مصر ۱۶ – دروازه بان تیم ملی آلمان – اضمحلال ۱۷ – محل اقامت پاپ ۱۸ – کلمه تنفر – بی طرف – نفس خسته ۱۹ – گُزمه – تار عنکبوت – سریع ۲۰ – ستاره – باشگاه

حل جدول شماره ۵۶۷

۱ – داستان کوتاه از آرتور شنیتسلر رمان نویس اتریشی – اثر تاریخی تبریز ۲ – تراشه – از درهای مسجد النبی – شهری در شیراز ۳ – یک دنده – ماه خارج – محلول دارویی مایع که روی پوست مالیده می‌شود – کلوخ – راز ۴ – شیره انگور – پرنده – انفجار ۵ – فانوس دریایی – ویژگی مردی که سش بین سنی و پنجاه باشد – تکرار حرف – گوسفند – درخت انگور ۶ – بزرگ‌ترین شهر تانزانیا – پهلوان محمود خوارزمی ۷ – سلاح کاشتنی – موی پیشانی اسب – ضمیر زنی – ماله ۸ – کلمه آرزو ۸ – واحد تنظیم فنی تصویر – آرزو – پایتخت جمهوری تانزستان ۹ – طلایه دار اعداد – دیدنی ارتش – مکتب هنری تربیتی قرن هجده میلادی – آزمایش – نگاه خیره ۱۰ – گوارا – پایتخت شیلی – وسنی ۱۱ – از بیماری‌های چشم – تنگه ای در قسمت جنوبی دریای سرخ که این دریا را به خلیج عدن و اقیانوس هند وصل می‌کند

عمودی:

۱ – دلق – آگیکه ۲ – عدد مجهول – لون – کوزه ۳ – عنبر – دنیا و آخرت – رایحه ۴ – رب النوع آسمان ۵ – جاویدان – خدمتکار ۶ – پی‌ر باغ انگور ۷ – تیر پیکان دار – از عقای مجانبین – تارک ۸ – سپید مو – تغار – عقیده ۹ – فرود آمدن – لوله گیاهی ۱۰ – ایاتی جنوبی – نوعی زیرانداز ۱۱ – فرومایه